

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології
Кафедра клінічної та реабілітаційної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти – (перший (бакалаврський)
Освітня програма “Реабілітаційна психологія”
Спеціальність 053 “Психологія”
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «01» вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Спеціальна психологія
Викладач (і)	к.психол.н., доцент Матейко Н.М.
Контактний телефон викладача	099 139 00 34
Е-mail викладача	nataliya.matejko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/5650
Консультації	Раз на тиждень відповідно до графіка консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Спеціальна психологія» присвячена вивченню загальних понять щодо закономірностей аномального розвитку в порівнянні з нормальним онтогенезом, розширенню та поглибленню системи знань з психології дизонтогенезу для забезпечення підготовки до наукової та практичної діяльності майбутніх психологів.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою курсу є формування у студентів цілісного уявлення про психологію дизонтогенетичного розвитку, вивчення класифікації порушень психофізичного розвитку; ознайомлення із загальними та специфічними закономірностями розвитку особи з психофізичними порушеннями

Цілі курсу: ознайомлення із основними теоретичними поняттями курсу; оволодіння поняттями про аномалію психічного розвитку, параметри та типи дизонтогенезу; ознайомлення із закладами освіти для осіб з порушеннями психофізичного розвитку, особливості навчання та виховання в них.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Студент повинен оволодіти наступними компетентностями

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6.Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові компетентності:

СК2.Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3.Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК5.Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК7.Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8.Здатність організувати та здійснювати психологічну реабілітацію, надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

Програмні результати навчання:

ПР2.Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР11.Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР12.Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР16.Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР18.Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПР19.Організувати і проводити реабілітаційно-психологічну роботу в умовах санаторно-курортного оздоровлення.

ПР20.Здійснювати моніторинг та якісну оцінку психологічного супроводу та психореабілітаційних програм.

ПР22.Вміти розробляти та впроваджувати індивідуальні та групові програми психологічної реабілітації.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин д.ф.н./з.ф.н.
Лекції	12 год/4 год год
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 год /6 год
самостійна робота	60 год/80 год

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	053 Психологія	4	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год. д.ф.н. / з.ф.н.		
	лекції	Заняття	сам. роб
Змістовий модуль 1. Вступ до спеціальної психології			
Тема 1. Предмет та завдання спеціальної психології. Методи та основні принципи.	2 год. / 1 год.	2 год. /-	5 год. / 8 год.
Тема 2. Поняття порушень психофізичного розвитку. Класифікація порушень психофіз. розвитку.	2 год. / 1 год.	2 год. / 1 год.	5 год. / 8 год.
Тема 3. Структура дефекту розвитку при різних дизонтогеніях	2 год. / 1 год.	2 год. / 1 год.	5 год. / 10 год.
Змістовий модуль 2. Дизонтогенез психічного розвитку			
Тема 4. Психічний розвиток при сенсорних порушеннях	2 год. / -	2 год. / 1 год.	5 год. / 10 год.
Тема 5. Порушення опорно-рухового апарату Порушення довільних рухів та дій.	2 год. /-	2 год. / 1 год.	10 год. / 8 год.
Тема 6. Діти з порушеннями інтелектуального розвитку. Психічний недорозвиток.	2 год. /-	2 год. / 1 год.	10 год. / 10 год.
Змістовий модуль 3.			

Тема 7. Псих.-пед. характеристика дітей з ЗПР. Навчально-виховні заклади для дітей з ЗПР.	год. / 1 год.	2 год. / 1 год.	5 год. / 8 год.
Тема 8. Дисгармонійний психічний розвиток. Психологічні особливості аутичної дитини.	2год. / -	2 год. / -	5 год. / 10 год.
Тема 9. Особливості діагностики, корекції та розвитку дітей з особливостями психофізичного розвитку.	- год. / -	2год. / -	10 год. / 8 год.
ЗАГ.:	12 / 4	18 / 6	60 / 80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, включаючи: оцінку роботи студента на семінарських заняттях, виконання завдань самостійної роботи (КСР), контрольної роботи та ІНДЗ, поточного тестування, підсумкового контролю.</p> <p>Види контролю: поточний, тематичний, періодичний, підсумковий, самоконтроль.</p> <p>Форми контролю: усне та письмове опитування, тестування, мультимедійні презентації, контрольна робота, ІНДЗ, КСР, іспит.</p> <p>Критерії оцінювання знань студентів:</p> <p>Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів навчання з навчальної дисципліни «Спеціальна психологія» є своєчасне і у повному обсязі виконання всіх навчальних завдань; глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміння самостійно аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку та розвитку; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань.</p> <p style="text-align: center;">Засоби оцінювання</p> <p>Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:</p> <p><u>1. Роботу на лекціях.</u> Під час лекції студент не тільки слухає і фіксує лекційний матеріал, а ще й активно його реконструює. Для повного засвоєння лекційного матеріалу, студентові необхідно виконати ряд завдань: виписати визначення термінів (для термінологічного словника), доповнити перелік класифікації, привести приклад (відповідну ситуацію) тощо. Ці завдання студент може виконати в аудиторних або домашніх умовах. Виконання їх перевіряється викладачем на семінарському занятті, присвяченому тій чи іншій темі навчальної дисципліни.</p> <p><u>2. Робота на семінарському занятті.</u></p> <p><i>Усна відповідь на семінарському занятті</i> (1 оцінка). Відповідь передбачає чіткий, аргументований, розгорнутий виклад студентом одного з питань плану семінарського заняття, винесеного до обговорення. При цьому недопустиме дослівне зачитування матеріалу та використання ксерокопій. Студент повинен бути готовий відповісти на будь-які запитання семінарського заняття.</p>
---	---

Критерії оцінювання усної відповіді:

В основу системи оцінювання знань, умінь і навичок студентів закладено такі критерії: повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни; усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати; рівень сформованості умінь та навичок, здатність застосовувати здобуті знання на практиці; вміння виявляти творчий підхід у вирішенні теоретичних і практичних задач.

Шкала оцінювання (у 5-ти бальній системі):

5 балів «відмінно» - ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем, які розглядаються на семінарському занятті. Знання мають бути осмисленими, що виявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до виконання завдань не лише у форматі репродукції, а й з елементами креативності.

4 бали - «добре» - ставиться за наявність у студента знань щодо більшості питань, які розглядаються на семінарському занятті. Притім, знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).

3 бали «задовільно» - ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з теми семінару, які при цьому не завжди точно ним розуміються і недостатньо повно вербалізуються.

1-2 бали «незадовільно» - ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем з теми семінарського заняття, або ж за наявність часткових знань, які він нечітко розуміє і неправильно трактує.

2.Тестування на семінарському занятті (поточне тестування як допоміжний результат) (1 оцінка). Підготовка до поточного контролю полягає у повторенні теоретичного матеріалу до теми семінарського заняття, відтворенні необхідних умінь та навичок і самоконтролю їх результативності. Тестування здійснюється на основі складених викладачем тестових завдань до тем курсу. Для цього передбачені тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих.

Критерії оцінки тестового контролю (у 5-ти бальній системі):

«відмінно» - студент дав не менше 90% правильних відповідей;

«добре» - студент дав не менше 70% правильних відповідей;

«задовільно» - студент дав не менше 50% правильних відповідей;

«незадовільно» - студент дав менше 50% правильних відповідей.

3. Самостійна робота. Контроль самостійної роботи проводиться шляхом перевірки виконаних завдань. Даний вид роботи передбачає виконання окремих завдань, які підлягають спеціальному контролю та оцінюванню, роблячи певний внесок у сумарну кількість балів, отриманих студентом за вивчення навчального предмету. До таких форм належать: підготовка до КСР та виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ).

Підготовка студентів до КСР полягає у самостійному вивченні матеріалу до окремих тем курсу, відтворенні необхідних умінь та навичок і самоконтролю їх результативності. Для контролю передбачені тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих.

Критерії оцінки тестового контролю:

«відмінно» - студент дав не менше 90% правильних відповідей;

«добре» - студент дав не менше 70% правильних відповідей;

«задовільно» - студент дав не менше 50% правильних відповідей;
«незадовільно» - студент дав менше 50% правильних відповідей.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання є формою самостійної роботи, що передбачає більш активну пошуково-творчу, дослідницьку діяльність студентів, відображає певний рівень його навчальної компетентності. ІНДЗ – проблемні питання, які потребують не тільки опанування нової інформації, а й використання її для вирішення конкретних проблем. Виконання ІНДЗ є обов’язковим, а отже студент не зможе отримати найвищу оцінку без виконання цього завдання. Індивідуальні завдання не входять до тижневого аудиторного навантаження студентів. Якість виконання ІНДЗ контролюється окремо та оцінюється у відповідності до розподілу балів за видами навчальної діяльності. Для оцінювання якості виконання ІНДЗ використовуються 5 критеріїв, які оцінюються в рівній кількості балів. Максимальна кількість балів за виконання ІНДЗ – 5 балів.

Критерії оцінювання якості виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ):

Елементи роботи, що підлягають оцінюванню	Критерії оцінювання	Кількість балів
Вступ	1.Розкриття актуальності та практичного значення проблеми завдання	1 бал
Основна частина	2.Відповідність змісту роботи завданню, повнота його розкриття. 3. Самостійність виконання.	2 бали
Висновки	4. Наявність сформульованих висновків, які відповідають поставленому завданню. Обґрунтованість та практична спрямованість висновків	1 бал
Література	5. Наявність сучасних (за останні 5 років) наукових статей, щодо проблематики завдання.	1 бал
<i>Всього</i>		<i>5 бал.</i>

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	5	відмінно
Достатній	4	добре
Середній	3	задовільно
Низький	2-1	незадовільно

Критерій оцінки письмового повідомлення (ІНДЗ):

5 балів (відмінно): тема письмового повідомлення актуальна та відзначається практичною значущістю; у роботі здійснено критичний огляд визначень різними

авторами, наведених в різних джерелах; матеріал роботи добре структурований, логічно викладений; роботу оформлено з дотриманням встановлених правил; студент демонструє здатність робити у письмовому повідомленні логічні висновки та узагальнення; проявляє здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання.

4 бали (добре): тема письмового повідомлення актуальна; у роботі здійснено аналіз основних аспектів проблеми; використано джерела, які дають змогу розкрити теоретичні й прикладні аспекти теми; матеріал письмового повідомлення загалом структурований, логічно викладений; оформлення роботи в цілому відповідає встановленим правилам; студент послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно викладає матеріал; демонструє здатність робити логічні висновки та узагальнення; але не в повній мірі може аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; недостатньо використовує фактичні та статистичні дані.

3 бали (задовільно): тема письмового повідомлення не є актуальною; у роботі здійснено поверхневий аналіз основних аспектів проблеми; використані джерела не дають можливості повністю розкрити проблему; письмове повідомлення містить зайвий матеріал, що не відповідає змісту теми і свідчить про нездатність студента зрозуміти її зміст; робота в цілому оформлена згідно з правилами, але є суттєві недоліки.

2 бали (незадовільно): завдання виконане частково; студент не висвітлює дискусійну тему або висвітлює її неправильно; текст письмового повідомлення є повністю ідентичним тексту підручника чи конспекту або повністю ідентичним письмового повідомлення іншого студента на таку ж тему.

1 бал (незадовільно): завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті теми наукового повідомлення; робота не оформлена, здана не вчасно чи відсутня.

0 балів – завдання відсутнє.

Перед написанням письмової роботи у форматі проблемних питань студенти отримують перелік тем і питань, які виносяться на письмову роботу та посилання на навчально-методичну та наукову літературу із завчасно заданої теми для самостійної підготовки.

4. Контрольна робота. Перед написанням письмової (контрольної) роботи студенти отримують перелік питань до тем, які виносяться на контрольну роботу та посилання на навчально-методичну та наукову літературу для підготовки. Виконується цей вид роботи в межах аудиторного заняття. У контрольній роботі студент повинен представити розуміння даної теми, розкрити зміст поставлених питань. Виконання контрольної роботи передбачає письмові відповіді на два теоретичних питання (8 б.) і одне практичне завдання (2 б.) за відповідним варіантом контрольної роботи.

Критерії оцінки контрольної роботи:

10-9 балів «відмінно» - студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей на контрольні запитання, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань.

7-8 балів «добре» - студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей на контрольні запитання, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та

	<p>аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.</p> <p>5-6 балів «задовільно» - студент загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час письмових відповідей на контрольні запитання, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.</p> <p>1-4 бали «незадовільно» - частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей на контрольні запитання, допускаючи при цьому суттєві помилки.</p> <table border="1" data-bbox="487 541 1360 957"> <thead> <tr> <th colspan="2">Накопичування балів під час вивчення дисципліни</th> </tr> <tr> <th>Види навчальної роботи</th> <th>Максимальна кількість балів</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Лекція</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Семінарське заняття:</td> </tr> <tr> <td>усні відповіді</td> <td>15 б.</td> </tr> <tr> <td>тестування</td> <td>15 б.</td> </tr> <tr> <td>Самостійна робота (КСР)</td> <td>5 б.</td> </tr> <tr> <td>ІНДЗ</td> <td>5 б.</td> </tr> <tr> <td>Контрольна робота</td> <td>10 б.</td> </tr> <tr> <td>Екзамен</td> <td>50 б.</td> </tr> <tr> <td>Загальна кількість балів</td> <td>100 б.</td> </tr> </tbody> </table>	Накопичування балів під час вивчення дисципліни		Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів	Лекція	-	Семінарське заняття:		усні відповіді	15 б.	тестування	15 б.	Самостійна робота (КСР)	5 б.	ІНДЗ	5 б.	Контрольна робота	10 б.	Екзамен	50 б.	Загальна кількість балів	100 б.
Накопичування балів під час вивчення дисципліни																							
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів																						
Лекція	-																						
Семінарське заняття:																							
усні відповіді	15 б.																						
тестування	15 б.																						
Самостійна робота (КСР)	5 б.																						
ІНДЗ	5 б.																						
Контрольна робота	10 б.																						
Екзамен	50 б.																						
Загальна кількість балів	100 б.																						
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Письмова контрольна робота для студентів денної форми навчання складається із трьох завдань, з них 2 теоретичні та 1 практичне. За теоретичні завдання максимальна оцінка 12, тобто по 4 бали за кожне. Контрольна робота для студентів денної форми навчання виконується на 8 тижні.</p> <p>Письмова домашня контрольна робота для заочної форми навчання також складається із трьох завдань, з них 2 теоретичні та 1 практичне. За теоретичні завдання максимальна оцінка 12, тобто по 4 бали за кожне. Цю роботу студенти повинні надіслати на гугл диск, створений старостою, та вислати за 10 днів до початку сесії, при цьому практичне заняття має бути виконане від руки від руки.</p>																						
<p>Семінарські заняття</p>	<p><u>Семінарське заняття 1.</u> опрацювати літературні джерела; -підготувати термінологічний словник основних понять - пройти тестування - опрацювати та законспектувати статтю Кравець Т.А. Формування емоційної сфери у дітей з особливими потребами//Гуманістично-психологічний підхід в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами: науково-методичний збірник за матеріалами обласних педагогічних читань укладач Л.Савчук./ Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, кафедра корекційної освіти. Рівне: РОІППО, 2011.35 с. Електронний ресурс до теми та завдання на платформі https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/5650</p> <p><u>Семінарське заняття 2.</u> опрацювати літературні джерела; - пройти тестування Електронний ресурс до теми та завдання на платформі https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/5650</p>																						

	<p><u>Семінарське заняття 3.</u> -опрацювати літературні джерела; - пройти тестування Скласти порівняльну характеристику: а) стійкого недорозвитку і затримки розвитку; б) пошкодженого і дефіцитарного розвитку; в) перекрученого і дисгармонійного розвитку. Електронний ресурс до теми та завдання на платформі https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/5650</p> <p><u>Семінарське заняття 4.</u> опрацювати літературні джерела; - пройти тестування Опрацювати нейропсихологічні методики для виявлення порушення психічної діяльності (мовлення, праксису, гнозису)// Яковлева С.Д., Полещук С.В.Методичні рекомендації до практичних занять з курсу “Дефектологія з основами психопатології”. Херсон 2004, с.33 Електронний ресурс до теми та завдання на платформі https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/5650</p> <p><u>Семінарське заняття 5</u> опрацювати літературні джерела; - пройти тестування Переглянути фільм «Створивша чудо». Проаналізувати психофізичні особливості сліпоглухонімої дівчинки. Проаналізувати сімейну ситуацію розвитку у формі есе Електронний ресурс до теми та завдання на платформі https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/5650</p> <p><u>Семінарське заняття 6</u> опрацювати літературні джерела; - пройти тестування Описати особливості діяльності розумово відсталих людей в аспекті соціальної і трудової адаптації. Електронний ресурс до теми та завдання на платформі https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/5650</p> <p><u>Семінарське заняття 7</u> -опрацювати літературні джерела; - пройти тестування Запропонувати приблизний перелік та розробити одну з тем лекційних занять для батьків: а) дитини із загальним недорозвитком мовлення; б) дитини з легкою розумовою відсталістю; в) молодшого школяра із затримкою психічного розвитку Електронний ресурс до теми та завдання на платформі https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/5650</p> <p><u>Семінарське заняття 8</u> опрацювати літературні джерела; - пройти тестування Переглянути фільм «Сніговий пиріг», «Мене звали Кхан» Проналізувати психофізіологічні особливості людей з аутизмом. Аналіз взаємодії людей з аутизмом з соціумом. Електронний ресурс до теми та завдання на платформі https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/5650</p> <p><u>Семінарське заняття 9</u> опрацювати літературні джерела; - пройти тестування</p>
--	--

	<p>-розробити програму корекційної роботи при обраному типіві дизонтогеній Електронний ресурс до теми та завдання на платформі https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/5650</p>														
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Для допуску до підсумкового контролю (екзамену) студент повинен мати оцінки (відмінну/добру/задовільну)</p> <ul style="list-style-type: none"> - усні відповіді на семінарських заняттях – мінімум 10 балів; - за виконання самостійних завдань робіт - мінімум 10 балів, - за написання контрольної роботи – мінімум 5 балів <p>Мінімальний сумарний бал для допуску до підсумкового контролю з дисципліни – 25 балів.</p> <p>Важливою умовою допуску до підсумкового контролю є наявність конспекту з кожної вказаної теми і ґрунтовний рівень знань, який визначається <i>усним опитуванням</i>. Рівень засвоєння матеріалу з пропущених занять повинен бути перевірений у двотижневий термін з часу пропуску заняття.</p> <p>Якщо підсумковий контроль є нижчим за 25 б, студент допускається до 2 або 3 талону. У випадку незадовільних знань з предмету студент йде на повторний курс.</p>														
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма підсумкового контролю - екзамен; форма здачі - виконання письмово-усних завдань або тестових екзаменаційних завдань (за рішенням кафедри).</p> <p>Структура білета і розподіл балів за завдання. Білет складається з 3 завдань. Перше і друге завдання – теоретичні питання, за які студент може отримати максимально по 20 балів, третє завдання практичне – 10б. Екзамен може проходити онлайн у формі тестів з вимогами до підсумкового контролю (екзамену), змістом завдань і задач студенти ознайомлюються на платформі дистанційного навчання (d-learn 2023), за покликанням на сторінку курс «Спеціальна психологія» https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/5650</p> <p>Форми оцінювання в університеті регламентуються згідно Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p> <p>Облік навчальної роботи студентів здійснюється згідно Положення про електронний журнал обліку навчальної роботи здобувачів освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/elektronni-zyrnatu.pdf</p> <p>У випадку невиконання навчального плану з дисципліни або отримання незадовільної оцінки на екзамені студент має можливість перездачі екзамену за талоном №2, у разі незадовільної оцінки пропонується перездача за талоном №3.</p> <p>Якщо спроби не дали позитивного результату, викладач пропонує студентіві повторне вивчення курсу, що регламентовано Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/povtorne-vuvchennia_nove.pdf</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ECTS</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th rowspan="2" style="width: 20%;">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th rowspan="2" style="width: 10%;">Оцінка ECTS</th> <th colspan="2" style="width: 70%;">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <th style="width: 45%;">Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</th> <th style="width: 25%;">Для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">100-90</td> <td style="text-align: center;">A</td> <td style="text-align: center;">відмінно</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">89-80</td> <td style="text-align: center;">B</td> <td style="text-align: center;">добре</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку	100-90	A	відмінно		89-80	B	добре	
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS			Оцінка за національною шкалою											
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку												
100-90	A	відмінно													
89-80	B	добре													

	79-70	C	задовільно	зараховано
	69-60	D		
	59-50	E		
	49-26	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	25-0	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність

Вступаючи на цей курс, студенти повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника

Положення 1. [Положення про запобігання академічному плагіату](http://surl.li/rjvem) <http://surl.li/rjvem>

Положення 2. [Кодекс честі](http://surl.li/vown) <http://surl.li/vown>

Пропуски занять (відпрацювання)

Відвідування лекцій та практичних занять з курсу є обов'язковим, воно забезпечує краще розуміння матеріалу, дає можливість простежити зв'язок між теоретичною інформацією та її прикладним аспектом, сформувати систему знань та ґрунтовно підготуватись до заліку.

Відтермінування здачі завдань самостійної роботи, практичних занять у випадках хвороби чи якоїсь іншої вагомості для студента причини може бути дозволене за умови надання необхідної документації (довідки і т.д.)

За умови відсутності студента (-ки) на заняттях або ж невчасного виконання завдань студенту пропонується у визначений викладачем день і час (відповідно до розкладу) відпрацювати пропущені аудиторні заняття.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Студенти, які вивчають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття, ліквідувати невиконаний обсяг завдань до курсу.

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог.

Виконання завдань пізніше встановленого терміну

Роботи повинні бути виконані й представлені студентом у встановлений час консультацій або протягом тижня КСР, при цьому не пізніше ніж за 1 тиждень до завершення вивчення навчального курсу групою. Студенти, які не виконали заплановані завдання, тести, ІНДЗ, завдання самостійної та контрольної роботи вчасно, повинні їх виконати, однак оцінка при цьому буде знижена на один бал за виконане завдання. У випадку незадовільного виконання завдань, виявів недобропорядної поведінки, академічної недоброчесності (списування), викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи, а пред'явлені студентом завдання не зараховуються.

Невідповідна поведінка під час занять

Неприйнятним для студентів Університету є: порушення норм моралі, що включає негідну поведінку; запізнення або пропуски навчальних занять чи без поважної на то причини; вчинення дій, що перешкоджають здійсненню навчального процесу; порушення академічної доброчесності; недопустимо користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача).

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти здійснюється згідно Положення https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

Рекомендовані платформи Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra

8. Рекомендована література

1. Бочелюк В.Й., Турубарова А.В. Психологія людини з обмеженими можливостями. Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2011. 264 с.
2. Дефектологічний словник: Навчальний посібник / За ред. Бондаря В.І., Синьова В.М. К.: «МП Леся», 2011.
3. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник]. Луцьк, 2011. 265с.
4. Кантарьова Н. В. Деякі аспекти формування особистості дітей з мовленнєвими порушеннями, Науковий вістник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського, №12, 2008.
5. Матвєєва М.П., Миронова С.П. Корекційна робота у системі освіти дітей з вадами розумового розвитку. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, 2005.
6. Кобильченко В., Омельченко І. Спеціальна психологія [Текст]: підручник К.: Академія, 2020. 224 с. (Альма-матер).
7. Методика діагностики відхилень у розумовому розвитку молодших школярів та старших дошкільників / Стадненко Н.М., Ілляшенко Т.Д., Борщевська Л.В., Обухівська А.Г. Кам'янець-Подільський: Абетка, 1998.
8. Чеботарьова О.В. Дитина із синдромом Дауна [Текст]. Х.: Ранок, 2018. 48 с.
9. Романенко О.В. Напрями роботи практичного психолога в системі інклюзивної освіти // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Корекційна педагогіка і психологія / за ред.. О.В. Гаврилова, В.І. Співака. Вип. XXIII, частина 3. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2013. С. 248-255.
10. Сак Т.В. Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів в інклюзивному класі //Дефектологія. 2010. - №1. С.3-6.
11. Спеціальна психологія. Тексти. Частина 1 / За ред. М.П.Матвєєвої, С.П.Миронової. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 1999.
12. Спеціальна психологія. Тексти. Частина 2 / За ред. М.П.Матвєєвої, С.П.Миронової. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2001.
13. Синьов В.М., Кобернік Г.М. Основи дефектології. К.: Вища шкл., 1994. 143 с.
14. Синьов В.М., М.П.Матвєєва, О.П.Хохліна. Психологія розумово відсталого дитини: Підручник. К.: Знання, 2008
15. Супрун, Д. М. (orcid.org/0000-0003-4725-094X) and Супрун, М.О. (orcid.org/0000-0002-4198-9527) (2020) *Спеціальна психологія: погляд у майбутнє* In: Особлива дитина: навчання і виховання , 3 (99). Педагогічна преса, м. Київ
16. Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку (Наказ МОН № 852 від 15.09.08 року).
17. Програмно-методичний комплекс «Навчання музики дітей зі складними (комбінованими) порушеннями психофізичного розвитку» / укладач Н. Квітка. К.: 2013. 82 с. <https://lib.iitta.gov.ua/707259/1/МУЗИКОТЕРАПІЯ%20ДОШКІЛЬНІЯТА.pdf>

18. Хохліна О.П. Актуальні питання психологічного обґрунтування корекції розвитку аномальних дітей //Управління в освіті: Зб.матеріалів У Міжнар. наук.-пр. конф. 14-16 квітня 2011 р., м.Львів. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2011. С.334-335.
19. Хохліна О.П. До проблеми формування діяльності школярів в умовах спеціального освітнього закладу // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / [за ред. О.В.Гаврилова, В. І. Співака]. Вип. XXIII в трьох частинах, частина 1. Серія: соціально-педагогічна. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2013. С.379-389.
20. Хохліна О.П. Зміст реабілітації у контексті співвідношення категорій спеціальної психології //Соціально-психологічні проблеми тифлопедагогіки: Зб.наук.праць. К.: НПУЦ ім.М.П.Драгоманова, 2008. Вип. 1(9). С.20-32.
21. Хохліна О.П. Корекційно-розвивальна робота в системі загальної освіти//Дефектологія. 2000. №2. С.11-16.
22. Хохліна О.П. Корекційно-розвивальна робота в спеціальних закладах освіти для дітей з порушеннями психофізичного розвитку: теоретичний аспект проблеми//Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: Зб.наук.пр. №1(3). К., 2004. С.291-295.
23. Хохліна О.П. Л.Виготський про розвиток розумово відсталих дітей//Педагогіка і психологія. 1997. №2. С.186-193.
24. Хохліна О.П. Основні категорії спеціальної психології // Науковий часопис НПУ ім.М.П.Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія. Зб. наук.праць. К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2006. №6. С. 151-158.
25. Mary Unch Barbera with Tracy Rasmussen: The VERBAL BEHAVIOR APPROACH: How to Teach Children with Autismand Related Disorders Київ, «Сварог», 2023. 268с.
26. Kedzielawa D. Zastosowanie neuropsychologii w praktyce społecznej. // Psychologia red. J.Strelau.-Gdansk-2000.
- 27.

**Матейко Н.М. доцент кафедри
клінічної та реабілітаційної психології**